

Dómsmálaráðuneytið
Samráðsgátt stjórnvalda

Reykjavík 10. janúar 2022

Umsögn undirritaðs lögmanns um drög að frumvarpi um breytingu á lögum um meðferð einkamála, nr. 91/1991, lögum um meðferð sakamála, nr. 88/2008, og lögum um dómstóla, nr. 50/2016.

Varðandi 1 til og með 11. gr.

Verður að telja að 3. og 5. gr. sé til framdráttar. Það mætti reyndar ganga aðeins lengra og hafa tímaibilið frá 1. júlí til og með 15. ágúst, þannig að lögmenn ættu kost á sumarfríi og til að sinna fjölskyldu sinni.

Ekki eru gerðar aðrar athugasemdir varðandi 1 til og með 11. gr.

Varðandi 13. gr.

Í 13. gr. frumvarpsins er lagt til að svohljóðandi málsliður bætist við 1. mgr. 98. gr. laga nr. 88/2008 um meðferð sakamála: Ef óskað er eftir framlengingu gæsluvarðhalds og slík krafa er tekin fyrir af dómara áður en það rennur út fellur það ekki niður meðan á slíkum fresti stendur.

Í samræmi við 3. mgr. 67. gr. Stjórnarskrá lýðveldisins Íslands, lög nr. 33/1944 og ákvæða XIV. kafla laga nr. 88/2008 um meðferð sakamála verður engum manni gert að sæta gæsluvarðhaldi nema samkvæmt úrskurði dómara. Gæsluvarðhald skal markaður ákveðinn tími í úrskurði dómara og að það verði ekki framlengt nema að til komi nýr dómsúrskurður. Í 97. gr. laganna er tekið fram að gæsluvarðhald skuli ekki vara lengur en nauðsyn krefur, með öðrum orðum að gæta skuli að meðalhófi. Samskonar ákvæði er að finna í 3. mgr. 67. gr. Stjórnarskrárinnar.

Ekki verður séð að gætt verði að meðalhófi ef að sú breyting sem fram kemur í 13. gr. frumvarpsins, þess efnis að í 1. mgr. 98. gr. sakamálalaga verði lögfest ákvæði þess efnis að komi fram beiðni um framlengingu gæsluvarðhalds, þá framlengist gæsluvarðhaldið þar til að dómari hafi kveðið upp sinn úrskurð. Þetta er verulega íþyngjandi lagaákvæði fyrir gæsluvarðhaldsfanga auk þess sem að slík heimild gæti leitt til skaðabótaskyldu ríkisins ef að dómari hafnar svo kröfunni.

Nær væri að setja lagaákvæði þess efnis að ef að það ætti að framlengja gæsluvarðhaldi, þá þyrfti slík krafa að koma í tæka tíð til dómsins. Það myndi teljast til vandaðra vinnubragða ef að lögregla/ákærvaldið yrðu gert skylt að gera kröfuna í tíma, í stað þess að þeim sé heimilað að gera kröfuna á síðustu stundu.

Varðandi 15. gr.

Ef gera á kröfu um sáttamiðlun hafi farið fram, þá þarf að útfæra hvernig sú sáttamiðlun eigi að fara fram og hver eigi að sjá um sáttamiðlunina. Á að fá sérfróðan sáttamiðlara eða er það hlutverk rannskanda eða saksóknara að gerast sáttamiðlari? Það þarf að setja í fastan farveg hvernig þessi sáttamiðlun eigi að fara fram og að tryggja fjármagn til þess að hún geti farið fram. Það þarf að passa upp á að sá sem stýrir svona sáttamiðlun geri sér grein fyrir því hvað felist í sáttamiðlun, til að mynda ef að það á að hafa uppi bótakröfu þá þarf málið að fara fyrir dóm.

Virðingarfyllst

Leifur Runólfsson lögmaður